

die Autorität des Papsttums und den praktizierten Ablasshandel in Frage. Im März 1522 erfolgte seine Rückkehr nach Wittenberg, wo er zahlreiche Predigten hielt. Leider lösten Luthers Ideen zwei Jahre später den Deutschen Bauernkrieg aus.

Die Reformationsbewegung war mittlerweile schon weit fortgeschritten. In dem Werk „Von der weltlichen Obrigkeit, wie weit man ihr Gehorsam schuldig ist“ legte Luther seine Auffassung vom politischen Ethikverhalten dar. Danach folgten weitere Schriften, in denen Martin Luther seine Lehre beschrieb und begründete. Außerdem begann er Lieder zu verfassen. Mit den Schriften „Von der Ordnung des Gottesdiensts in der Gemeinde“ und „Form der Messe“ legte er die theoretischen Grundsteine für die Reformation des Gottesdienstes. 1534 erschien die Gesamtübersetzung der Bibel „Biblia, das ist die ganze Heilige Schrift Deutsch“. Der auf Luther basierende so genannte Meißnische (Sächsische Dialekt) begann seinen Siegeszug durch Deutschland.

Als Zusammenfassung kann man behaupten, dass die Bibelübersetzung zu den bedeutendsten Leistungen von Martin Luther gehört, wodurch er die Entwicklung einer deutschen Sprache ermöglichte.

Література

1. Березіна Ю. О. Роль Мартіна Лютера та його перекладів Біблії у формуванні нормованої німецької мови // № 91 (2020): Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія “Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов”. С. 95-99.
2. Ведмідська М. В. Переклад Біблії на народні мови у Західній Європі у період Реформації 16-17 ст. Херсон, 2020. С. 30-35.
3. Гаген Шульце. Історія Німеччини. К.: Наука, 2010. 276 с.

УДК 821'255:81'373.43]:821.111(73)

*А.В. Рева, студентка групи 401ГФ,
Т.В. Кушнірова, доктор філол.наук, професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПЕРЕКЛАД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА РОБОТОТЕХНІЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У НОВЕЛАХ АЙЗЕКА АЗІМОВА

Переклад будь-якого художнього твору є процесом надзвичайно складним. Передусім це стосується наукової фантастики, оскільки в основі цього жанру лежать наукові розробки, які мають інноваційний характер. Зародження цього жанру відбулося ще у ХІХ столітті (Жуль Верн), однак актуальний він і нині (Філіп Дік, Френк Герберт, Айзек Азімов та ін.). Творчість А.Азімова є напрочуд популярною й наразі, особливо його цикл «Я, робот» та повість «Фах», яка наразі вивчається га уроках літератури у

середній школі. Попри глибоку дослідженість творчості А.Азімова (Фадєєва О. В., Юр'єва Н. І., Бесараб Т. П. та Павліщева Я.О.та ін.), залишається ще багато лакун, тому метою нашої статті є аналіз перекладу творів автора українською мовою, зокрема технологічних неологізмів у фантастичному творі.

Переклад творів науково-фантастичного жанру, в якому виписані новели представника американської літератури ХХ ст. Айзека Азімова, є комплексним процесом, який таїть у собі багато складнощів. Пов'язані вони з наявністю у літературі такого штибу великої кількості вигаданих інноваційних наукових та технічних приладів майбутнього. Центром фантастичної дійсності новел Айзека Азімова «I, robot» («Я, робот») [3] та «Profession» («Фах») [4] є роботизовані машини та технологічні пристрої, які являють собою ледь не найвагомішу частину суспільства, яке існує у зображуваній реальності. Зважаючи на відносно неглибоку дослідженість питання перекладу творчості вищезгаданого письменника-фантаста, метою нашої статті є аналіз перекладів новел автора українською мовою у виконанні Андрія Минка («Фах») [1] та Дмитра Грицюка («Я, робот») [2].

Зважаючи на складність перекладу літературних творів подібного штибу, перекладачам доводилося вдаватися до застосування різних способів перекладу у процесі роботи над текстом. Так, наскрізне для усієї творчості А.Азімова поняття «robotics» («робототехніка») було перекладено за допомогою методу калькування. Назви професій, які у новелі «Я, робот» [2], [3] напряду пов'язані з галуззю робототехніки були перекладені за допомогою наступних способів: «robotpsychologist» («роботопсихолог») та «roboticist» («роботист») – адаптивне транскодування, «robot-engineer» («інженер-розпорядник») – контекстуальна заміна. Натомість, професії, представлені у новелі «Фах» [1], [4] – «гідропоніст» («hydroponicist»), «програміст» («programmer»), «металург» («metallurgist»), «інженер-гравітолог» («gravities engineer») – були відтворені українською мовою за допомогою методу калькування.

Айзек Азімов є автором поняття-неологізму «positronic brains» («позитронний мозок»): саме в одній із його новел вперше був представлений згаданий концепт. Для його перекладу Д.Грицюк використовує метод калькування. Для передачі українською інших трьох словосполучень, які є дотичними до даного okazіоналізму, – «positronic field» («позитронне поле»), «positronic potential» («позитронний потенціал»), «positronic interplay» («позитронна взаємодія»), «positronic bombardment» («позитронне бомбардування») [2], [3] – було використано той же спосіб, що й у випадку першого словосполучення.

Авторство самого поняття «robot» належить не А.Азімову. Проте він доклав великих зусиль аби переосмислити концепт, розроблений чеським колегою письменника, а згодом і популяризувати його. Йдеться про «Три закони робототехніки» (А.Азімов), вперше сформульовані фантастом саме у

одному з вищезгаданих науково-фантастичних творів. Вони вплинули на сприйняття суспільством роботизованих машин і послужили розвитку робототехнічного напрямку у фантастичній літературі. Лексема «robot» в усіх випадках перекладається однаково – методом транслітерування («робот»).

Авторські номінації (оказіоналізми) А.Азімова відіграли вагомую роль у розвитку науки і техніки. Такі лексеми як «spacenaautics» («космонавтика»), «hypermechanics» («гіпермеханіка»), «gravities» («гравітологія») [1], [4] стали назвами конкретних наук, що у наші дні стали широковідомими та загальноновживаними. Українською мовою вони перекладені за допомогою калькування.

Отже, при перекладі авторських неологізмів (оказіоналізмів) у науково-фантастичній літературі (зокрема, при перекладі новел Айзека Азімова) перекладачі найчастіше вдаються до методів транскодування, калькування та контекстуальної заміни. Саме вони сприяють якнайточнішій передачі змісту, а нерідко й форми, новоутвореного поняття українською мовою та сприяють кращому розумінню читачем реалій описуваної дійсності.

Література

1. Азімов, Айзек. Фах [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printitzip.php?tid=635> (дата звернення: 12.04.2022)
2. Азімов, Айзек. Я, робот [Електронний ресурс]. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Azimov/Ya_robot_tsykl_opovidan/ (дата звернення: 12.04.2022)
3. Asimov, Isaac. I, Robot [Electronic resource]. URL: https://royallib.com/book/Asimov_Isaac/I_Robot.html (Last accessed: 12.04.2022)
4. Asimov Isaac, Profession. [Electronic resource]. URL: https://royallib.com/book/Asimov_Isaac/Profession.html (Last accessed: 12.04.2022)

УДК 811.111'279.5-047.44

*К.В. Палій, к.філол.н., ст.викладач
Лунай О.Ю., студентка групи 302-ГФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

АНАЛІЗ СЛЕНГОВИХ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Аналіз сленгових лексичних одиниць (далі ЛО) дослідження дозволив виділити в англійській мові декілька груп сленгізмів, що описують людину: «фізичний стан»; «характер»; «професійна діяльність»; «зовнішність»; «поведінка».

Найбільш продуктивною є група сленгізмів «**фізичний стан**» (51 од., 22,8%): blown up «п'яний», clanked «втомлений», dry «тверезий», backed up «п'яний наркотиками». ЛО цієї групи в основному описують людину, яка